

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Melyik lesz meg előbb?

Mióta izraelita polgártársainkat recipiáltuk, élénk mozgalom indult meg a magyarországi zsidóság kebelében, vallásfelekezeti szervezése ügyében.

Mint recipiált felekezet nem maradhatnak meg az eddigi zilált állapotban, — ezt nemcsak ők érzik, de a kormányt is feszélyezné rendezetlen mivoltuk, mert minek is exponálta volna magát olyan erősen érettök, mikor még szervezetük sincs.

De hát miféle szervezetet öltsenek magukra?

Eddig anyakönyvi kerületek szerint voltak tagolva, de mióta polgári anyakönyvek lettek behozva, a zsidó rabbik által vezetett anyakönyvek megszűntek elégséges alapot képezni arra nézve, hogy erre az intézményre rámondjuk, ez az ő szervezetük.

Össze is gyűltek nem régen a fővárosban, hogy ebben a fontos kérdésben tanácskozzanak, de többre nem tudták vinni egyelőre, mint arra a határozatra, hogy majd csak máskor fognak benne határozni, talán a millenniumi esztendő letelte után, és ezt egy deputáció tudtára is adta a kormánynak, a hol a zsidóság meleg fogadtatásra, sőt mi több, jelentőséggel teljes ígéretre is talált, mert ugy a miniszterelnök, mint a kultuszminiszter biztatták őket, hogy a zsidó autonomia

ügyét szívükön viselik és hogy határozottan számíthatnak a kormány támogatására, nemcsak az alakulás körüli törekvésekben, hanem akkor is, amidőn arról lesz szó, hogy a kidolgozandó és megállapítandó zsidó-autonomia törvénybe iktattassék.

Konkrét biztatás nélkül is elhittük volna és el is hisszük, hogy úgy lesz, mert az eddigi események is garanciát nyújtanak a zsidóságnak a kormány kiváló előzékenysége nézve.

Hogy mikép fognak már most szerveződni, sikerül-e majd az orthodoxokat, a neologokat és a status quo ante-hitközségeket egy közös kalap alá hozni és egységes alkotmány-szervezetbe foglalni, ez az ő dolguk, melyhez nekünk legföljebb annyi közünk, hogy a receptzióról szóló törvény daczára mindaddig kétségbe kell vonnunk, hogy a törvényesen bevett választásfelekezetek számára biztosított jogokat igénybe vehessék, míg maguk meg nem tudják mondani, milyen a szervezetük, ki és miféle közegek képviselik őket jogilag, mennyiben járulnak saját hitsorsosaik önkormányzati apparatusuk költségeinek viseléséhez, és melyek azok a kulturális szolgálatok, melyeket ők mint felekezet a magyar hazának tesznek, a melyek fejében viszont az államtól támogatást reménylenek.

Bármint fejlődjenek azonban a dolgok, az lenne a legfurcsább, ha a zsidó-autono-

mia hamarabb létesülne, mint a katolikus autonomia. Akkor igazán az a meglepő látvány tárulna fel szemünk előtt, hogy ime még a zsidóknak és a még csak ezentúl alakulandó bármi néven nevezendő felekezeteknek is meg van az autonómiájuk, csak a katolikusok nem tudnak reá szert tenni.

Évtizedek óta vitakoznak a fölött, alulról vagy felülről kell-e kezdeni a mozgalmat, s így sem alulról sem felülről nem kezdik el s nem is jutottunk még ebben a legégetőbb életkérdésünkben egy jottával sem előbbre.

Pedig minél tovább halasztjuk, annál nehezebben fog menni, mert napról-napra több és több veszteni valónk lesz.

Gondoljuk csak meg, hogy minő hangosan kezdik sürgetni az 1848: XX. t.-cz. végrehajtását, hogy mi magunk ma hiába követelnők a kormánytól a katolikus alapok kiadását, mert egyszerűen azt mondhatja, hát *kinek* is adjam át azokat? hol az az egyedül jogosult közegünk, mely azokat a magyar katolikus egyház nevében átvehetné? Marad tehát egyelőre minden a réginél, mi pedig feledni látszunk, hogy régentén a katolikus vallás Magyarországon államvallás volt, ma pedig már nem az. Ez az állapot anachronismus, mely minél tovább nézzük és türjük tetlenül, annál fájdalmasabb meglepetéseket fog hozni számunkra.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A bomba.

Irtá: Victorien Sardou.

A rue de Trevisen lakott 1871. elején egy régi barátom, Dutailly, gazdag gyáros, egy nagyon derék asszonynak a férje, s egy bájos kis leánynak az atyja. Nagyon ügyes iparos, jó hazafi, s politikai tekintetben egy kissé hóbortos, de alapjában véve mégis nagyon derék ember volt.

Éppen utra készült, mikor az a hír lepte meg, hogy Párist elzárta az ellenség, — de azzal vigasztalta magát, hogy hiszen Páris ugysem tarthatja magát nyolcz napnál tovább. Dutailly asszony, aki más nézetben volt, már régebben azzal foglalatzkodott, hogy ellássa a házat élelemmel, úgy, hogy Dutaillyéknek akár három hónapra is elég lett volna az élelmi szerük. A kertben tehénistállót állított fel, a tyúk udvar telve volt, s a hizók is elég hust szolgáltatottak hosszú időre. Októbertől kezdve valóságos kéregetni jártak hozzájuk, magam is ott tanyáztam minden szerdán és vasárnap, hogy a többi napok nélkülözése miatt kárpótoljam magamat. Az éhínség e napjaiban hogy ne ejtett volna bennünket elragadtatásba a szalonnás rántottának, vagy egy darab fromage de Brie-nek a látása!

De nem csak én voltam az egyedüli, akit

szívesen láttak a Dutailly-család vendégszerető asztalánál. Az enyém mellett még egy teríték volt az ifju Brichant Anatole ur számára, aki a gyár üzletvezetője, s Dutailly urnak leendő veje és üzlettársa volt. Ez a derék fiatal ember, aki egy kissé melancholikus volt, nagyon beleszeretett főnökének a leányába, aki ugy látszott, hogy visszonozta is a szerelmet.

Anélkül, hogy csak egy szót is beszéltek volna a dologról, Dutaillyék nagyon jó szemmel nézték Brichant szándékait, s az ügyet már egészen befejezetnek tekintették. Szerencsétlenségükre azonban a háboru miatt el kellett halasztani a dolgot. Brichant, aki mint káplár a Seine-mozgócsapatban szolgált, a szt-denis-i kaszárnnyában lakott, nagyon lelkiismeretesen teljesítette kötelességeit, de minden különösebb lelkesedés nélkül, s nagyon kívánta, hogy mielőbb vége legyen a háborúnak, mely az ő boldogságát késteti.

Ilyen kedélyállapotban nem csoda, ha kissé keserű szavakkal kritizálta a bezárt csapatok operációit, amivel pedig Dutailly urat boszantotta, aki Trochu tábornoknak fanatikus tisztelője volt. Ehhez járult még, hogy a „Temps“ egész cikksorozatát közölte a vidéki csapatok katonai operációjáról, amelyeknek semmi alapjuk sem volt. Dutailly ezeket a kétes értékű dolgokat bizonyosoknak fogadta el, s napról-napra tüzelte a stratégiai térképre kis zászlócskáit, amelyek az előrenyomuló csapatokat jelezték. A Temps meséi elhittették vele, hogy

a francziák győzelme már csak napok kérdése. A hitetlen Brichant elég merész volt ellenkezni; Dutailly nagyon dühös lett, de még elég jókor léptem közbe, hogy a vitának véget vessek. De azért a gyáros lelke mélyén tombolt dühében a csaták miatt, amelyeket az üzletvezetője nem engedett neki megnyerni.

Egy új vendég érkezése még bonyolultabbá tette a helyzetet. Egy este legnagyobb meglepetésemre egy teljesen ismeretlen embert láttam a helyemen Dutaillyék asztalánál. Egy nagy, szélesvállu ember volt, fantasztikus egyenruhában, amelyet valami színház lomtárából szerezhetett. Kapitányi epanlettejei s rengeteg nagy csizmái voltak.

— Robillard ur, mondá Dutailly a bemutatáskor. Kapitány a courbevoiei elveszett gyermekek hadtestében. Csodálkozva bámultam reá, s azon gondolkodtam, hogy ugyan hogy kerülhetett ez az ember a mi asztalunkhoz? Dutaillyné igen felindulva magyarázta ezt el nekem.

Kora reggel a Poissoniere-boulevardon elcsuszott, s Robillard ur emelte föl, aki véletlenül ott haladt el mellette, s Dutaillyné csupa hálából meghívta ebédre a megmentőjét.

Ez a magyarázat megnyugtató volt, s reméltem, hogy majd csak megszabadulunk a hőstől. De ez az ember nem volt olyan ostoba. Elbeszélte, hogy egy nagy köszvénybeteg részvénytársaságnál volt alkalmazva, beutazta az egész Európát, s igen bőbeszédűen adta elő az élményeit. De amint kitört a háboru, haza került

A képviselőház feloszlata.

A kormánypárt egy jelentékeny klikkje hogy a miniszterelnököt megbuktassa, arra törekszik, hogy a képviselőház a budget letárgyalása után azonnal oszlattassék fel, s mindjárt meg-ejtessenek az új választások. Bánffy Dezső báró ellene van ugyan e tervnek, de mivel nincs elég ereje ahhoz, hogy ennek a hatalmas klikknek ellenálljon, nincs kizárva annak lehetősége, hogy a budget letárgyalása után új választások lesznek. Az ellenzék azonban nagyon jól tájékozva van a klikk terveiről s minden párt már most hatalmas előkészületeket tesz, hogy az új választásokból erősebben kerüljön ki.

Boris áttérése.

Mint Szófiából jelentik, a miniszterelnök kijelentette a párklubban, hogy Boris herceg áttérése még a mostani ülésszak tartama alatt meg fog történni. Egy másik távirat szerint Ferdinánd fejedelem ez ügyben legközelebb Rómába utazik.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Január 28.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Balogh Géza, Schöber Ernő, Josipovich Géza.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Erdélyi Sándor, Dániel Ernő.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök jelenti, hogy Wlassich Gyula kultuszminiszter a *szent-ágotai állami birtok bérbeadására vonatkozó iratokat a ház asztalára letette.*

Következik a napirend: *A belügyi tárca költségvetésének folytatóság tárgyalása.*

Kun Miklós: Foglalkozik röviden azon vizsgálódásokkal, melyek a vicinális vasutak építése körül az államkincstár s az érdekelt községek terhére az eddig divott felületes eljárás mellett előfordultak.

E vizsgálódások, melyekre kellő világot vet a borsodmegyei vicinális, kényszerítette Csáky Albin grófot határozati javaslatának benyújtására.

Ő a legnagyobb örömmel hozzájárul e hat. javaslatához azzal, hogy vétessék be abba a Bartha-féle megoldás is.

Nemkülönben elfogadja I v á n k a Oszkár hat. javaslatát, hogy a főispánok nyugdíjjal ne birjanak.

Polemizál ezután T u b a János képviselő multkor tartott beszédével.

Birálva a főispáni intézményt, határozati javaslatot nyújt be, hogy némely főispánok részére előirányzott pótlékot s a megszorított főispáni titkárok fizetésére előirányzott összeget a ház törölje. (Helyeslés a baloldalon.)

Buschbach Péter: Ha valaki figyelemmel kísérte a legutóbbi napok tárgyalását, azt kell hinnie, hogy a panamát Magyarországon találták fel... (Nagy zaj. Felkiáltások: Ugyis van!) hogy Magyarországon minden a korrupció fertőjébe süllyedt.

Beöthy Ákos: Sajnos, oda süllyedt! (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Buschbach Péter: Baross Gábor nem volt kisebb ember sem mint elődei, sem mint utódai, s ő mégis nemcsak megengedettnek, de szükségesnek is találta, hogy a képviselők is építsenek vasutakat.

Elismeri, hogy történtek visszaélések, de azért megbélyegezni mindenkit, aki valaha a közügy érdekében vasutakat épített, még sem járja.

A miskolci esetből kifolyólag, midőn egy előkelő állásban levő férfiú oly dolgokat követett el, melyet a közmorál elítélt, Ugron Gábor, később Csáky Albin határozati javaslatokat nyújtottak be.

Kétségkívül e hat. javaslatok benyújtása szoros összefüggésben áll a miskolci kinos esettel. Ő megvallja, hogy jobban szeretne volna, ha e hat. javaslatok most nem nyújtattak volna be. (Nagy zaj. Felkiáltások: Oh azt tudjuk!) Elfogadom, mivel már benyújtották, de jobban szerettem volna, ha később nyújtatnak be, (Nagy zaj.) vagy ha szükség volt rá, előbb...

Hock János: Hát a Holló-féle javaslat?

Ugron Gábor: Azt leszavazta!

Buschbach Péter: Beleegyeznek abba is, hogy a visszaélések tekintetében szigorú vizsgálatot indítsanak, de e vizsgálat teljesítésére nem a parlamenti bizottságot tartja hivatottnak. (Nagy zaj.)

Kéri a kormányt, hogy ezentul az engedélyek adásánál körültekintőbben járjon el, hogy a miskolci szomorú incidens ne ismétlődhesse.

Egyebekben Csáky hat. javaslatát elfogadja.

Dániel Ernő kereskedelmi miniszter kötelességének tartja a felszólalást. Herman Otto a borsodi esetért a kormányt tette felelőssé. Kijelenti, hogy mivel ugy a ház, mint a *minisztertanács az ő előterjesztésére döntött ez ügyben*, ő a legteljesebb felelősséget tehát a maga részére vindikálja. (Helyeslés jobbról.) Előadja

röviden a vasuti engedély adományozásának történetét. Már ezelőtt 19 évvel ki akarták építeni, mert nagy szükség volt rá, a terv kivétel azonban nagy akadályokba ütközött.

Végre Miklós Gyula vállalkozott rá, hogy megépíti e vasutat s elődje neki az engedélyt meg is adta.

Az építési tőke felemelését az anyagok megdrágulása idézte elő; az engedményes ezt a tőke felemelést azzal kérte, hogy meg nem hallgatása esetén inkább kész az engedményről lemondani.

A műszaki tanács az építési költségekkel vashid szerkezettel 1.940.000 forintban állapította meg. Ekkor meg az engedményes inkább kész volt a tőke felemeléséről lemondani, csak hogy a vashid szerkezet helyett fahidat építhessen.

Ezen újabb kérvényre ugy intézkedett, hogy beleegyezett a fahid ezen szerkezettel való építésébe, hogy az közuti közlekedésre is alkalmas legyen, de viszont 40.000 frttal az építési tőkét leszállította.

Elismeri, hogy a legszigorubb számítással a tőkét 50—60.000 frttal is leszállíthatta volna, de azt hiszi, helyesen járt el, hiszen egy rég vajudott s egy régen óhajtott vasut sorsáról volt szó.

Az pedig, hogy Miklós Gyula mindent megkapott volna, amit kért, valótlán.

Ezek volnának a tárgyi tényálladékok.

Miután a ház mindezen tényálladékokat ismeri, kifejezést ad azon nézetének, hogy nem korrekt dolog, egy oly okmányból kifolyólag, mely legfőlebb aláíróit bélyegzi meg, a kormány vagy mások ellen vádat kovácsolni.

Ami kedvezményeket Miklós Gyula megkapott, azt megkaphatta volna más is. (Nagy zaj.) A kormányt az nem érintheti, hogy Miklós Gyula és szerződő társa egymást tévútra akarták vezetni, *meg akarták egymást csalni*, hiszen az, hogy összevesztek, épen azt bizonyítja, hogy *hiányzott a konc*, melyen osztozkodni akartak volna.

Átérve a hat. javaslatokra, kijelenti, hogy Herman Ottó hat. javaslatához nem járulhat hozzá; de nem járulhat hozzá Bartha Miklós hat. javaslatához sem, mert e hat. javaslat elfogadásával nem érné el a ház a kívánt célt. Hisz azokból az iratokból melyek a miniszteriumnál vannak, senki sem tudna semmit sem kiböngészni. Azokban inkorrektégek sincsenek.

A bajok szanálására teljesen elegendőnek tartja Csáky Albin hat. javaslatát.

P á z m á n d y Dénes hat. javaslata ellen, hogy *főispánok se lehessenek* engedményesek nincs semmi kifogása elvileg; de a két ház kö-

Párisba, s most majd lesz gondja a poroszokra. Azután a hőstettei, amelyeket elbeszéltek, azok egyszerűen bihetetlenek voltak.

Dutailly asszony a szószátyárfecsegést nagy érdeklődéssel hallgatta, s ugy látszott, hogy a férje is elhisz szóról-szóra mindent a kapitánynak. Csak Gertrud volt teljesen közönyös és a szegény káplár, aki ezen az estén még halványabb volt mint a multkor, s méginkább eltűnt bő zubbonyában.

Arról gondolkodtam, hogy a kávé után hogyan szabaduljak a szobából, mert már nagyon fájt a fejem a gascognei dicsekvéseitől, akiről azt hittem, hogy többé sohasem fogom látni.

Sikerült megmenekülnöm, de nagyon csalódtam, mert a következő vasárnapon megint ott láttam a helyemen, s ettől kezdve ott volt minden vacsorán.

A Dutailly-házaspár egészen el volt ragadtatva tőle. A házi asszonyt elpusztíthatatlan jókedélye s gyengéd udvariassága által hódította meg, amely iránt minden érettebb koru asszony nagyon fogékony, Dutailly papát pedig azzal az érdeklődéssel, amelylyel a Tempskatonai operációit kísérte.

A helyzet mindinkább kinos lett, s Le Bourget bevétele után, ahol a derék ifjú felső karján megsebesült, már a legrosszabbtól lehetett tartani.

Az ütközetet annyi őszinteséggel beszélte el, hogy Robillard kapitány már majdnem szökevénynek és semmirekellőnek nevezte. S aztán a

kapitány kezdett beszélni mély mellhangon, hogy a dolog egészen más fordulatot vett volna, ha az ő csapatai is ott lettek volna. Dutailly valószínűs elragadtatással hallgatta a henczegőt, s a szegény Anatole erősen vérző sebéért nem aggodott senki, csak Gertrud. Másnap lázt kapott, ágyban kellett maradnia, s heteken át nem jelent meg asztalunknál.

Ez idő alatt a kapitány nagyon sokat forgolódott Gertrud körül, s a szülők magartatása csak bátoríthatta őt. Gertrud vörösre sirta a szemét, s egy napon valószínűs vizsaly keletkezett közte és anyja között, aki nagyon pártját fogta Robillard urnak. Ekkor érkezettnek láttam az időt, hogy komolyan közbelépjek a szegény gyermek érdekében.

Újév napján Dutailly ur tárt karokkal és ragyogó arccal fogadott bennünket. A Tempskatonai szakértője Frigyes Károly herceget Evreux tájékán fényesen megverte, miután egy állvisszavonulással odacsalta őt.

Anatole újévi ajándéku egy nyulat hozott, melyet a st.-denisi szigeten törrel fogott, s Dutailly asszony egy egész halom czukrozott gesztenyét adott a kapitánynak — egy porosz sisakban.

— Barátaim, mondtam, én is hoztam egy kis újévi meglepetést, de még nem állok elé vele. Egyelőre azonban ülünk az asztalhoz, anélkül, hogy várakoznánk rá.

Ajánlatomat elfogadták, s igen kitűnő ét-

vágygyal ettünk, annyival is inkább, mert újév napjára egy nagy malacot vágunk le.

Eppen a kávénál ültünk és szivarra gyújtottunk mikor a szolga jelentette, hogy egy tűzér elhozta az újévi ajándékot, s a szalomban tette le. Oda siettünk. Az asztalon egy kék papirosba csavart tárgy volt.

— Ugyan mi lehet benne! kérdezi Dutailly asszony.

— Csak ne legyen kíváncsi rá, asszonyom — mondtam, egy bomba van benne.

— Egy bomba?

— Dutailly többször kifejezte előttem azt a kívánságát, hogy szeretne egy igazi bombát, s kérésre egyik barátom, Roland ütegpáncsnok ime küldött egyet.

E szavak után lefejttem a papírt, s a tágra nyílt szemekkel bámuló társaság elé oda tartottam a fekete, fenyegetően komor bombát.

— Valóban, monda Dutailly örvendezve, nagyon régen vágyódtam utána. Majd felakasztom ingának a hálószombámban.

— De Istenem, hátha felrobban? kiáltott nyugtalanul Dutaillyné.

— Ó kérem, ne féljen, Roland megígérte nekem, hogy előbb kiszedeti belőle a töltést; különben itt a levele.

Ezzel felbontottam, a levelet és hangosan felolvastam, de már az első soroknál nyugtalan arcot mutattam, mire egyszerre felkiáltottak:

— Az Istenért, mi baj van?

zötti viszonynál fogva sokkal helyesebbnek tartaná, ha az iniciativa magából a főrendiházból indulna ki. Ez okból a hat. javaslatot nem fogadja el.

Kéri a házat, járuljon hozzá proposíciójához; a borsodi vicinális ügyét pedig nyugodtan bizza a ház elbírálására.

Hermann Otto hat. javaslatát visszavonja s azt mondja, hogy azt az összeférhetlenségi törvény revíziójánál fogva benyújtani.

Szalay Károly reflektál a kereskedelmi miniszter beszédére. Azt mondja, hogy a miniszter nyilatkozatai *nem helyezték kellő világításba* a borsodmegyei vicinális ügyét. *Szigoru vizsgálatot kell indítani*, hogy a közegek a kellő körültekintéssel jártak-e el, vagy pedig akarva-e vagy nem akava előmozdították azt a célt, melyet az engedményesek maguk elé kitűztek.

Konstatálva van, hogy ugy az államkincstár, mint a megye, a községek kárt szenvedtek, *e kárt meg kell téríteni.*

Ez azonban csak úgy lehetséges, ha meg tudjuk, ki a hibás.

A bűnösök kiderítését célozza az ő határozati javaslata, mely következőleg szól:

Utasítsák az igazságügyminiszter, hogy a boldva-völgyi vasut engedélyezése körül felmerült visszaélések kiderítése céljából a kir. ügyészség útján indítson vizsgálatot. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Vargits Imre: A vicinális vasutakkal ő már multkor beszédében foglalkozott. Nagy elégtételül szolgálhatnának neki a következők, melyek felhívták a ház figyelmét a baj szanálására. De ő midőn a bajt orvosolni akarja, a mosdóvízzel nem akarja kiönteni a gyereket is. Csáky hat. javaslatát úgy interpretálja, hogy az a multa nézve nem terjedhet, csakis a jövőre nézve. Ily értelemben ahhoz hozzá is járul.

Védelmébe véve azután az ellenzéki támadásokkal szemben a főispáni kart, kijelenti, hogy a tételt elfogadja.

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szenzációs öngyilkosság.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyvárad századvégi laza erkölcsök révén kezd hirnevessé lenni a szenzáció éhes közönség előtt. Majd egy sikkasztás, feltűnőbb öngyilkosság által napokig felszinen vagyunk.

Csak nem rég Hurray sikkasztó postatiszt esete fordította felénk az érdeklődést, tegnap ismét egy öngyilkosság hire futotta be a várost.

— Istenem — én — én, — de hallgassák csak kérem!

S felolvastam a levelet.

»Kedves Barátom! Itt a kívánt bomba. Fájdalom, nem találtam egy tüzért, a ki kiszedte volna belőle a töltést. Küldje el az opera-utczai fegyverkereskedőhöz, a ki majd elvégi ezt a munkát. De mindenekfelett legyen nagyon elővigyázó, a legesélyesebb rázkódtatás, egy a földre hulló papírlap is elégséges, hogy a bomba felrobbanjon...»

Az iszonyat kiáltása szakította félbe szavaimat.

— De az ég szerelmére kérem, vigye innen ezt a bombát, kiáltott Dutaillyné. Hisz ez borzasztó, egy bomba az én szalonomban!

— Istenem! — szóltam — a kezeimet kinyújtva.

— Ne, ne érintse!

— Nyugalom, csak nyugalom! a tüzér, aki hozta, majd visszaviszi.

— Ah Istenem, kiáltott a szolga reszketve, — a tüzér már elment.

Ujabb remegés!

— Nos, szóltam, tehát akkor én...

— Azt nem engedem, kiáltott Dutailly. Te sokkal gyengébb vagy, minthogy ezt a nehéz tárgyat ki bírnod vinni, vagy éppen az opera-utczáig cipelni. Elejtenéd a lépcsőn vagy az előszobában.

Dutaillyné átölelt és úgy könyörgött:

Itt már nem mondhatjuk, hogy az élet nehéz terhe adta a szerencsétlen ember kezébe a fegyvert; nem a rossz fizetési viszonyok, a csekély dotáció, hanem a szenvedély, az ördög-bibliája, melynek ellentállani nem volt elég erkölcsi ereje. Az apa, a hitves kötelességeinek érzetét elnyomta a játsszási szenvedély.

Krikkay József a nagyváradi m. kir. adóhivatal pénztárnoka, tegnap délelőtt lakásán főbelötte magát.

Az esetről a következőket írjuk:

Krikkay József előzékeny, szívélyes modoru ember volt s ezen tulajdonságaiért nem csak tisztviselőtársai, de a közéletben is tisztelték, szerették.

Hivatalában pontos, szorgalmas tisztviselő volt; az általa kezelt pénztárt a rovincsolásoknál mindig teljesen rendben találták.

Egy nagy hibája volt azonban, mód felett szeretett kártyázni, úgy, hogy egész szenvedélylyé fajult nála a kártya szeretete. Nem csuda aztán, hogy az átvirasztott éjszakák s a kártyázással járó izgalmak idegessé tették a különben igen csendes, jó embert. Az előbbi időben éjjeleken át a »Polgári Körben« játszott; utóbb pedig, mint halljuk, valami magánháznál játszó kártyakompaniába járt. Hétfőn éjjel is hajnali 3 óraker ment haza.

Alig látták veszteti, azt mondják, hogy szerencsével játszott; ezért érthetetlen, hogy különösen az utóbbi időben adósságokba keveredett, melyek mindjobban körülfonták, mint a polyp az áldozatát. Ez még jobban megzavarta a szerencsétlen férfiú lelki egyensúlyát.

Hogy szabadulni akart szomorú helyzetéből, mutatja azon körülmény is, miszerint csak rövid idővel ezelőtt eladta Kálvária-utczán levő házat. Valószínűleg már ez sem bírta megmenteni.

Az öngyilkoságot volt lakásán, ágyban fekve követte el.

A pénztárban mellette működő Szegedi Miklós ellenőr vasárnap Budapestre utazott s ez alkalomból az aláírás szerint helyettesítő tisztnek átadták a főpénztárt. Az összes pénzeket átolvasták, s úgy a pénzt, mint a többi értékeket rendben találták. Hétfőn egy alkalommal kinyitotta ugyan Krikkay és a helyettesítő tiszt a főpénztárt, de ekkor csak egy összeget

fizetett ki Krikkay s aztán ismét lezárták a főpénztárt.

Tegnap, kedden reggel nem jelent meg a hivatalában Krikkay; de ez nem hátráltatta a befizetéseket, mert egy megbízott tiszt, szokás szerint zavartalanul végezte a munkákat. Délelőtt 10 óra felé azonban a nagyváradi gör. kath. káptalan részére nagyobb összeget kellett kifizetni az adóhivatalnak. Ennek eszközölhetése végett egy szolgát küldtek Krikkay József lakására, hogy vagy jöjjön fel a hivatalba, vagy küldje fel a kulcsokat.

A szolga mikor megjelent a pénztárnok lakásán, Krikkay még az ágyban aludt s neje adta tudtára, hogy keresik a hivatalból. Azt izente ki nejevel a kulcsokat váró szolgának, hogy csak menjen vissza, azonnal felmegy hivatalába.

A szolga távoztával Krikkay neje a legkisebb gyanu nélkül magára hagyta férjét s gazdasszonyi teendői után látott.

Pár percz mulva a szegény nő és Csóka Zsuzsanna eselédleány két egymás utáni csattanást hallottak a szobából, mire a eseléd rosszat sejtve benézett az ajtón. Ott látta gazdáját az ágyban fekve, vérrel borítva. Ijedten sikoltott, s értesítette az esetről Krikkay feleségét, ki ájultan rogyott össze a borzasztó hír halatára.

A eseléd segélykiáltására az éppen arra járó dr. Kazay Kálmán orvos besietett a házba, s konstataulta, hogy Krikkay meghalt: az ajtót bezárta s a kulcsal felsietett a polgármesteri hivatalba.

Telefon útján azonnal értesítették a rendőrséget, honnét dr. Baróthy Ákos tb. főorvos és Sarkadi József rendőrbiztos rögtön a helyszínére siettek.

Borzalmas látvány tárult eléjük, midőn a szobába léptek. Az ágyon feküdt, vérrel borítva Krikkay holtteste. Kezében volt a 9 mm. átmérőjű gyilkos forgó-pisztoly, melyből két golyó hiányzott. Az arcz el volt torzuiva; a szemgolyók kidüledtek. A jobb halántékon egyetlen krajezárnnyi nagyságu, barnára pörkölt lösebből szivárgott a vér. A lösebb szélei össze vannak égvé, a miből, továbbá a lövés gyenge csattanásából az látszik, hogy az öngyilkos erősen a halántékához illesztette a fegyvert s így tette

— Nem, nem, ne ön vigye, az veszedelmes volna!

— Nem, nem, kiáltott Dutailly, ezt egy katonának kell megtennie, egy erős katonának; szerencsére itt a kapitány...

— Én? kérdé a kapitány, s egyszerre kétőt is lépett hátrafelé.

— Bizonyára. Ön erős, mint egy óriás, és az Isten is ilyen dolgokra teremtette. Hisz ön csak úgy játszik az ágyugolyókkal és a bombával, mint a gyermekek a labdával.

— Bocsánat, bocsánat, dadogott a kapitány erősen elsápadva, — de egy bomba... egy bomba... Az ördögbe is, nem maradhatna itt holnapig, mig elviszik?

— Holnapig? kiáltott Dutaillyné megrémülve. Az egész éjjel nem tudnám a szememet lecsukni; inkább a hotelbe megyek.

Most Anatole emelt szót.

— Maradjon csak nyugodtan itthon, aszszonyom, majd elviszem én a bombát.

Dutailly visszatartotta.

— Megbolondult, barátom?

— Ön a beteg karjával? Talán légbe akarja röpíteni az egész házat?

— Valóban, mondám, ez veszedelmes dolog egy beteg emberre nézve.

— Nem, nem, kiáltott Dutailly úgy kell lennie, amint mondtam, majd elviszi a kapitány. Én csak ő benne bízom. Tehát előre kapitány, vigye innen ezt a szörnyet és szabadon meg tőle bennünket.

A kapitány olyan arczot vágott, mintha egy szakajtó kavicsot nyelt volna le; de nem az az ember volt, akit az ilyen kicsinység is zavarba hozhat.

— Igen, mindenesetre, mondá mosolyogva. Ez éppen jókor jön velem. Én is éppen azt akartam mondani; hogy veszedelmes dolog a bombát ilyen fiatal emberre rábizni. A talaj sikos, és elég egy hibás lépés, hogy az utczán tiz embert megöljön a bomba. Legjobb volna kocsin szállítani.

— Igen, de tudja, hogy ilyenkor milyen nehéz egy kocsit kapni.

— Kérem szépen, mondá a kapitány. Smitz tábornok, aki jó barátom, a Brébant-étterem előtt várakozik reám. Majd elkérem a kocsiját. Egy néhány percz, legfeljebb egy negyedóra mulva visszajövök.

— Csak azután siessen, kiáltott utánna a még mindig reszkető Dutaillyné.

— Már szaladok asszonyom.

S ezzel a kapitány vette a sapkáját és köpenyét, s nagy ugrásokkal rohant le a lépcsőn. A szalonban a legnagyobb félelem uralkodott. Dutaillyné csak úgy kapkodott a levegő után.

— A legegyszerűbb lett volna, szólt Anatole, ha meg engedték volna, hogy én vigyem el.

— Hallgasson, szólt Dutailly a fiatal ember bátorságától meglepetve. — Jobb, ha a kapitány gondoskodik róla.

az első lövést, s mindjárt a másik golyót is kilötte utána.

Dr. Baróthy Ákos véleménye szerint a halál pár pillanat alatt bekövetkezett agyrongcsolás következtében.

Az asztalon találtak még 7 revolver golyót, 7 apró kulcsot, melyek a pénztárokhoz valók, több fizetést sürgető levelet, zsebkést s más ily apróságot.

Nagy valószínűséggel bir, hogy Krikkay csak az utolsó órákban határozta el magát az öngyilkosságra; ezt a felvetést támogatja az a körülmény, hogy családjának sem hagyott egyetlen sor írást sem.

Az esetről azonnal értesítették a pénzügyigazgatóságot, hogy tegye meg a pénztár átadására a szükséges intézkedéseket. A pénzügyigazgatóság felkeresésére Nagyvárad város törvényhatósága részéről ifj. R i m l e r Károly főkapitány és S z á n t ó Lajos árvaszéki közgyám küldettek ki a pénztár átadáshoz; a pénzügyigazgatóság részéről közbenjáróul U j v á r y Zsigmond segédtitkár bizatott meg: azonkívül P a p p Miklós pénzügyigazgató is jelen volt.

A főpénztár teljesen rendben van, csupán a kézi pénztárnál mutatkozik csekély eltérés. Ez azonban nem lett tisztázva, mert *inkább valószínű, hogy a pontos számadás esetén elenyésznek az alig számbavevő differenciák.*

A pénztár átadását ma délután folytatják.

Ez által meg van czáfolva azon szállingó hír, hogy a pénztárból hiányoznék pénz, s megerősítve látszik az a feltevés, hogy anyagi gondok és nagyfokú idegesség okozták a szegény család gyászát.

A holttestet, mivel az öngyilkosság be van igazolva, nem boncolják fel. A temetésre nézve ma intézkednek.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Február 1. Az izr. nőegylet koncertestélye a Fekete Sasban.
- > 1. Az első általános munkás-betegsegélyző egylet táncvizsgálma a Zöldfában.
 - > 2. A váradi-velencei reformátusok bálja a Zöldfában.
 - > 6. Gyárosok és nagykereskedők bálja a Csarnok nagytermében.
 - > 9. A nagyvárad ev. ref. egyházközség bálja a Fekete Sasban.
 - > 15. A tisztikar táncestélye a Fekete Sasban.
 - > 16. A szepitészeti egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.

— Istenem — sohajtott Dutaillyné, csak ne várásson sokáig magára.

— Ó kérem, szóltam mosolyogva, az ablaktól visszalépvé, egész bizton számíthat rá asszonyom, hogy sokáig várat magára, sőt vissza sem jön többé.

— Mit, nem jön vissza?

— Nem, hölgyeim és uraim, mert ha a Brébantig akart volna menni, akkor az utcán jobbra kellett volna behatolnia, nem pedig balra, s még hozzá olyan sietve, mint ő tettel!

— Micsoda? Mit akar ön ezzel mondani?

— Csak azt, tisztelt barátaim, hogy a kapitány igen veszedelmes cselszövő és hitvány ember volt, s nagyon örülök, hogy ezt önöknek be is bizonyíthatom e bomba segítségével.

E szavak után felkaptam az arckép-albumot, s ráütöttem vele a bombára, amely rögtön ezer darabra tört. A bomba ugyanis — csokoládéból volt, s morzsái egyszerre szét-szóródtak a szőnyegen.

Óriási kacaj kísérte ezt a nem várt szétrobbanást, s mindenki magánkívül volt az örömtől. Dutaillyné a nyakamba borult a kinos helyzet szerencsés megoldásáért, de én szerényen elhárítottam őt magamtól.

Három hónappal később Anatole oltárhoz vezette Gertrudot. Néhány hét múlva ezüstmenyegzőjüket fogják tünnepelni.

De Robillard kapitányról azóta nem hallott soha senki semmit.

Február 16. Az önkéntes tűzoltó egylet álarcos bálja a Fekete Sasban.

> 18. A nagyvárad kereskedő ifjak körének bálja a kereskedelmi palota dísztermében.

Márcz. 8. A biharmegyei és nagyvárad nőegylet tárgy-sorsjátékának húzása.

UJDONSÁGOK.

* **A pécsi püspök a ravatalon.** Dulánszki Nándor pécsi püspök holttestét tegnap délben ravatalra tették, miután megelőzőleg bebalzsamozták. A püspöki rezidencia gobelinekkel kirakott kápolnájában van felállítva az egyszerű ravatal, amelynek megtekintésére tizesével eresztik be a közönséget. Végleges megállapodás szerint Hornig veszprémi püspök fogja végezni a temetési szertartást tizenkét felszentelt pap és a székesfehérvári káptalan tagjainak segédlete mellett. Várták a temetésre Császka György kalocsai érseket, de távirati uton megüzente, hogy betegsége miatt nem jöhet el. Tegnap is, ma is sok részvétlétérkezett a káptalanhoz és a családhoz.

* **A pusztaszeri ünnepnapok.** A milléniumi ünnepek sorában kétségtelenül a pusztaszeri ünnepnapok foglalják el majd az első helyet. Az első magyar országgyűlés színhelyén két napig tartó ünnep lesz. Vadnay Andor, Csongrád megye főispánja tegnap adta át Bánffy Dezső br. miniszterelnöknek a pusztaszeri ünnep tervezetét.

* **A jogügyi bizottság ülése.** A városi jogügyi szakbizottság holnap, csütörtökön délután 4 órakor a járda-ügyben ülést tart a városházán.

* **Statárium.** Ily czimű tegnapi cikkünkben a közölhetetlen tárczák között felsoroltuk a következő három cikket is. A jégről. (Z. A.) — Margit éjjeli zenéje. (Z. A.) — A mamák elveiről. (Z. A.) — Tartozom az igazságnak annak kijelentésével, hogy 1.) ez a három cikkek nem tárcza, 2.) s csak tévedésből kerültek a kezeim közé. Szabó László, felelős szerkesztő.

* **Elfogott betörő.** Szuop István 18 éves javithatatlan jómadár nem elégszik meg azzal, hogy rövid két hónap alatt három feljelentést tett ellene lopásért; nagyobb gonosszággal akarta biztosítani magának az ügyészség szives vendégszeretetését. A gazda távollétében betört Ambró Tivadar kolozsvár-utcai lakásába. A jó meleg szobában neki vetkezett s úgy akarta összeszedni ami értékes dolgot talál. De a gazda éppen akkor zavarta meg munkáját, midőn a szekrény feltörésén fáradozott. Hirtenében kimászott az ablakon, téli rokkját már nem volt ideje felhuzni. A larmára azonban összejöttek a szomszédok s elfogták a rabkosztra megérett ficzkót. Az ott hagyott téli rokkban betörő szerszámokat találtak, a miből látszik, hogy nagyobb akcióra készült.

* **Halálozás.** N e t y ő Gábor, nagyvárad velencei nyugalmazott g. k. lelkész, esperes és szentszéki ülnök e hó 26-án d. u. 4 órakor élete 83-ik, áldozársága 57 évében a halotti szentségek felvétele után végelgyengülésben Borzikon elhunyt. A holttestet Nagyváradra szállították, s ma d. u. 3 órakor fogják eltemetni a v.-velencei g. k. sírkertben.

* **A posta tanfolyam eredménye.** Békés-Csabán az augusztus elseje óta tartó postasegédtségi tanfolyamot tegnap fejezték be. A vizsgálatot Rutter posta-távirda tanácsos vezette. Összesen hat hallgatója volt a tanfolyamnak, kik közül P á s z t o r István nagyvárad hallgató jelesen tette le a vizsgát, a többi hat pedig jól lett képesítve posta-távirda segédtsítetté. A sikerhez nagyban hozzájárult J e s z e n s z k y Gyula, a békés-csabai postahivatal vezetőjének fáradhatlan buzgalma. A hallgatók majd mind alkalmazva vannak már.

* **Tizenötezer csirke halála.** Tegnap hajnalban tűz volt Kőbányán, a melynek tizenötezer csirke esett áldozatul. A tűz a magyar kiviteli és csomagszállító részvénytársaságnak a kőbányai sör-

gyár-utczában levő csirkehizláló telepén ütött ki olyan módon, hogy az istállóban egyik ló lerugta a petróleumlámpást. A lámpa összetört és a petróleum szétfolyt az istálló szalmájában, a mely csakhamar lángra lobbant. A tűz oly gyorsan terjedt, hogy alig tudták a lovakat kivezetni az istállóból, sőt az egyik ló benn is égett. A tűz átterjedt a csirkehizláló ketrecekre is és habár a tűzoltók a hizláló legnagyobb részét megmentették, mégis több mint 15.000 csirke elpusztult: megfojtotta az az iszonyatos füst, mely a petróleumos szalma égésekor keletkezett.

* **Iskolából kitiltott tanítók.** Arad megyében a musztesdi, berindiai és szuszányi tanítókat a borossebesi főszolgabíró csak két évnek előtte eltiltotta a tanítástól, mert nem volt törvényes képesítésük. Ennek ellenére a tanítók most is tanítanak, sőt fölöttes egyházi hatóságuk, a buttyini görögkeleti esperesség egyenesen meghagyta nekik, hogy állásukban megmaradjanak. Arad megye közigazgatási bizottsága most ismét foglalkozni fog ezzel az ügygel.

* **Kolera és tuberkulózis.** Behring tanár, aki a difteritisz-szérum feltalálásával olyan nagy hírnévre tett szert, a legközelebbi időben két új orvosi szerrel lép Marburgban a nyilvánosság elé. Az egyik szer a kolerát, a másik pedig a tuberkulózist gyógyítja. Kísérleteinek eredménye azonban aligha lesz nagyobb mint Kochnak annak idején világ szerte magasztalt felfedezésének. Az olyan halálos betegséget, mint a tuberkulózis, hiába gyógyítja még Behring is. Halál ellen nincs orvosság.

* **A dulásról és a fulásról.** Bemegy egy ember a kapitányhoz, bemegy egy másik ember is a kapitányhoz s akkor azt mondja az egyik ember a másik emberről a kapitánynak:

— Hát kéröm, ezt lehetetlen kiállni.

— Mit?

— Hát mindig dul, ful.

Azt mondja a másik ember:

— Én dulok, fulok?

— Te hát.

— Hát aztán?

— Hát én tüllem dulhatnál, fulhatnál, de mindig azt dulod, fulod, hogy én dulok, fulok rád, azt akkor rullam dulsz, fulsz.

— Hát mit dultam, fultam én kendről? — kérdezi megint amaz.

— No igen — mondja a kapitány is. — Hát mit dult, fult kendről ez az ember?

— Mit? — mondja a panaszos. — Azt dulta fulta, hogy akkor csokolja meg a feleségömet, amikor akarja.

— No ember — fordul a vádlotthoz a kapitány. — Erre feleljen.

Azt mondja amaz könnyedén:

— Hát hiszen azt be is tanusíthatom.

— Hát még mindig mondod? — kérdezi amaz.

— Mondom hát.

— No akkor én elmék — felelt csöndesen az első ember s körülkefelve a kalapját a könyökével, kiindult az ajtón.

* **Hamis forintosok.** Megint újabb hamis ezüst egy forintosok vannak forgalomban. Ezek a hamis ezüst forintok igen ügyes utánzások s csak az az ismertető jelük hogy 1888 évszám van rajtuk és könnyebbek (tiz gramm a súlyuk) a valódinál. Ezekkel az újabb hamis forintosokkal rövid idő alatt már vagy hatféle hamis ezüst forintos került forgalomba. A hamis forintosokon kívül még hamis egy koronásokat is fedeztek föl, amelyek kereskedelmi érczből öntés útján készültek és magyar verésűek. A hamis koronások ismertető jele, hogy 1894 évszám van rajtuk, színük szürke és igen puhák.

* **A sertések újabb baja.** A kőbányai piacot tulajdonképpen a száj- és köröm-fájás kitörése miatt zárták el. — A 62 szállás közül, amelyekben 24.000 sertés van, az idő szerint 17 van megfertőzve.

— **Katholikus egyházi zeneközlöny.** A Kutschera József Esztergom főegyházmegyei áldozár szerkesztésében Erney József és Langer Viktor székes-fővárosi egyházkarnagyok közreműködésével megjelenő havi folyóirat januári száma most jelent meg igen változatos tartalommal. A füzetben két nagy táblázat van mellékelve: az Istentiszteletek rendjéről a magyarországi latin szertartású róm. kath. egyházmegyékben az 1896. év első felének ünnepe és vasárnapjain.

MULATSÁG.

A román ifjak mulatsága.

Nagyvárad, 1896. jan. 28.

Most van a »Zöldfa« szálloda nagytermében a nagyvárad-i román ifjak koncerttel egybekötött táncestélye. Jobban mondva most, mikor ezeket a sorokat írom, már nincs koncert, hanem annál inkább táncestély, melynek édes-bájos varázsa már el is felejtette a koncerten szereplőkkel a lelkesítő tapsokat meg a sok virágcsokrot.

Az esti 8 órára összegyűlt nagyszámú közönség a legkedélyesebb és legfesztelenebb hangulatban tölti az időt és ebben a pillanatban senkinek sem olvasok le az arczáról olyan formát szándékot, hogy hajnal előtt haza akarna menni.

De kezdjük előlről.

A »Zöldfa« nagyterme szépen fel van díszítve, bal sarkában egy csinos színpad áll. A terembe két oldalt elhelyezett székeket előkelő közönség foglalja el, mely már türelmetlenül várja, hogy a függönyök felhúzzák.

A jobboldali sarokban Hamza Miska, karzaton a katonazene.

Közvetlenül a katonák nyitánya után felgördül a színpad két függőnye és egy nemzeti öltözötű vegyes (női és férfi) énekkar gyönyörű indulót énekel Porumbesku C.-től.

Az induló után Jernea Mariska szavalta el igazán meglepő érzéssel és élvezhető mimikával Poppfinnek »Sinkai G. halála« című megható költeményét.

A »Csiszla« is nagyon szépen sikerült, vezetése becsületére válik Chicin Rémusnak.

A koncert negyedik pontja énekszóló volt zongora kísérettel. Csordás Veturia énekelte a »Doi ochi«-t. zongorán kísérte Zigre Lukrecia. Annak a kis műkedvelő leánynak gyönyörű hanganyaga méltán bámulatba ejtette a közönséget. Olyan bátran és tisztán vágta ki a legmagasabb hangokat, hogy a közönség nem győzött eléggé tapsolni. Dícséretet érdemel különben Zigre Lukrecia is, nagyon szépen kísérte az éneket, meg is ismételték az egész darabot.

Coste és Pinteá joggalátók drámai jelenete is jó volt. Sok tapsot kaptak.

Pop S. joggalátó szép hegedű játékát, melyet Marianescu Delia kísért jókedvvel és ügyesen szintén megismételtette a közönség.

A koncert hetedik és utolsó pontja Vulkan József »Kiszetűi bucsujárás« című egyfelvonásos népszínműve volt, melynek főszereplői: Zigre Mariska, Rácz János, Mánca Constantin és Kryzsan Aurél voltak.

Érdekes és nagyon ügyes volt a Klintók Katicza szereplése, a ki bámulatos természetességgel adta a férj gyanuja miatt méltatlankodó, kaczer fiatal asszony szerepét. Szép nemzeti öltözetében különben is nagyon kedves volt. A színművet vidám nótá és tánc fejezte be.

Eddig a koncert.

Ezután a színpadot szétszedték, a széket kihordták és elkezdődött a bál.

Hamza Miska rákezdte az oláhost és a fiatalság járta tüzzel a szép nemzeti táncot. Nagynehezen hagyták abba, háromszor is újra kezdték.

A nemzeti tánc után valcert huztak a katonák és akkor berukkolt a tánczra mindig kész egyéb nemzetiségű fiatalság is.

Az első négyest 35 pár tánczolta.

Jelenvoltak:

Asszonyok: Ardelean Jusztinné, Bartha századosné, Bohaczel Istvánné, dr. Buna Jánosné,

Beniczky kapitányné, Csordás Jánosné, itj. Czibenczy Jánosné, Dudulescu Györgyné, Horváth Endréné, Jernea Lázárné, Klintok Jánosné, Lapustján Vazulné, Marianescu Athanázné, Moga Demeterné, Marozsán Demeterné, Pakala Tamásné, Pál Gáborné, dr. Popescu Györgyné, Pántya Péterné, Sfurlea Györgyné, Szabó Ferenczné, Tamás Miklósné, Ternován Lázárné, Vajda Jánosné, Vlád Józsefné, Virányi Gyözőné, Zigre Miklósné stb.

Leányok: Bohaczel Annuska, Bara Flóra, Csordás Veturia, Jernea Mariska, Klintok Katicza, Katóka Ilonka, Kerekes Vilma, Lázár Mariska, Marianescu Delia, Moga Eleonóra, Mitra Mariska, Nucz Regina, Pap Alexandra, Pap Ilona, Pap Veturia, Sipos Teréz, Szabó Ilona, Sfurlea Annuska, Tamás Mariska, Virányi Margit, Zigre Lukrecia, Zigre Mariska stb.

A pecze-szölösi önkéntes tűzoltó-egylet e hó 19-én a jégpince-helyiségben igen sikerült táncmulatságot rendezett, mely az önkéntes tűzoltó-egylet részére 95 forintot jövedelmezett.

Igazságszolgáltatás.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyvárad-i kir. törvényszék büntető osztálya ma Nagy József előülésével nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalásra.

Hirsch Jakabné lopás büntette.

Erdei János ingó vagyon szándékos rongálásának vétsége.

Füle István lopás büntette.

Ezredéves kiállítás.

A hadügyi kiállítás. Az ezredéves országos kiállítás közleményeiből most jelent meg a 27-ik füzet, mely a kiállítás hadügyi csoportjának programját tartalmazza. A kiállításban részt vesz a cs. és kir. közös hadügyminisztérium, a közös hadügyminisztérium hadi tengerészeti osztálya, a honvédség részéről a m. kir. honvédelmi minisztérium, a m. kir. csendőrség, az önkéntes egészségügyi szolgálat részéről a magyar korona országainak vörös kereszt-egylete, s a hadsereg és honvédségi szállítók. Ki lesznek állítva az összes katonai egyenruhák, fegyvernemek és egyéb hadi eszközök is, a hadi tengerészeti muzeum ereklyéi, a hadiiskolák gyűjteményei, egyszóval minden kiállítható érdekes tárgy, amicsak a hadsereg vagy a honvédség birtokában van.

REGENY-CSARNOK.

Mumm.

Irta: Tömörkény István.

A porfelhőben mely alatt az ezred némán és szóvalan haladt, ezuttal csak a lépések zaja s az ezredes kiabálása volt hallható.

Azután néhány pukkanás kicsi zaj, mit alig lehet észrevenni. Erősödött, ezután egész szalvék következtek.

— Állj!

A füsttelen lőpor nem jó dolog. Ime tisztán hallható, hogy lövik az ezredet, de nem tudni, honnan. A gondolat szinte megbénul. Mindenki tudja, hogy az ellenség gyakorló tölténnyel lövöldöz, mégis megretten. Az ismeretlenül való félelem ez. Az ezred megáll, a lövések egyre sürűbbek.

Honnan, honnan? Csak mikor egész sortűzeket ad az ellenség, látszik meg kevéske, halvány füst, a hosszú, alacsony erdő szélén, mely lassan húzódik tova, mint őszi reggeleken a köd a napelőtt.

Hát csak ez kellett még. A fáradt, kimaradt csapat újra tűzbe álljon. Az ezredes harsány hangon kiált:

— Támadás az erdő felé. Első és második zászlóalj — tűzvonalt!

Gyorsan átveti magát a hat bataillon az árkon s az ugaron csatárlánczba oszlik. A tar-

talék a porba fekszik s az árokba. Pár perc alatt a kékruhás emberek hosszú vonalban haladnak előre, a tartalék lassan megy utánok.

— Balszárny szorosabban! Takarás! Takarás! Mi az? Miért nem adnak tüzet? Hornista, gazember! Hol vagy?

Brauneck dühösen vágat előre-hátra az osztályok között.

— Micsoda tartalék ez! Hogy fekszenek! Mint egy esomó bivaly a sárban! Na, köszönöm. Inkább penzióba, mint itt maradni! Kapitány ur, nézze a századját! Csináljon rendet.

Amazok elől már lövöldöznek erősen. A Mannlicher gyors, hirtelen pukkanásai követik egymást. Küldönczök szaladnak hátra.

— A tűzvonalt előre rántani! Száz lépés! Ujabb századok sietnek az ugarra. Főoszlanak, a legénység sietve megy előre, meg-megbukva a szántás kupaczaiban.

— Micsoda rend ez! — kiáltja Brauneck. Elöl az alezredes, az őrnagyok vezényszava szerint megy az álcata. A puskatűz fokozódik.

— Gyorstűz!

Az egész vonal átvieszi a gyorstűzet. Azután a századok hirtelen előre törnek, a roham megkezdődik. A szuronyok csillognak a fegyvereken, a tömeg rohamban fut az erdő felé.

— Hurráh! Hurráh!

Ez az utolsó kísérlet, a tömeg rádobása az ellenfélre, ami után már komoly esetben, im ernstfalle, mint a közösknél mondani szokás, a szuronyharc következik. A legénység már izgatott, benne van a hadakozás dühe, a káplár csak ugy viszi az embereit, mint »erczfalba.«

Egymás hátán van az egész, a kimaradt lábú, fáradt katona e pillanatban ugy ugrik és fut, mint a porond gymnasztája s ha idején nem fujának megállj-t a kürtösök az egész vonalon, belemártaná nagy izgalmában ellenségét játszó bajtársába a szuronyát.

Az ellenség visszahúzódik a roham elől, az erdő szélén, a fák lehajló ágai alatt csapatok futnak a sűrűbe.

Azon a helyen, melyet ezek elhagytak, megáll a támadás, a harcikedv egy pillanat alatt lehül, a legények egymással verekedve szedegetik a földről a gyakorló töltény kilőtt hüvelyeit, miket a másik már nem vihetett magával.

Előbb állj-t fujtak, azután pihenj-t.

Ez az embereknél szól. Azután jön a tisztéké, ami az ezredes mai hangulatával keserves dolog lesz: a megbeszélés.

(Foly. köv.)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Szünet után.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy pártja mindhárom hat. javaslatot elfogadja. (Helyeslés a baloldalon.)

Nem lehet tagadni, hogy Csáki Albin gróf hat. javaslata szoros összefüggésben van azzal a szomorú eseménnyel, mely Borsodban történt. Ez a szoros összefüggés a gyanu árnyékával érint minden tisztviselőt, képviselőt, akik valaha vicinális vasutakat építettek. Ha Csáky-féle javaslattal megakarjuk védeni a gyanutól a képviselőt, a tisztviselőt a jövőre nézve, akkor szükséges a Bartha-féle javaslat elfogadása, hogy megvédessenek a multa nézve is. (Helyeslés a baloldalon.)

Péchy Tamás: A benyújtott hat. javaslatoknak célja lehetetlenné tenni azt, hogy a borsodmegyei botrányhoz hasonló történéjék a jövőben, másrészt pedig, hogy a felzaklatott közvélemény megnyugtattassék.

Nemcsak Ugron Gábor, hanem Csáky Albin gróf hat. javaslatát is a legnagyobb örömmel elfogadja.

Bartha Miklós hat. javaslata elől a kereskedelmi miniszter azzal tért ki, hogy annak elfogadásával nem lehetne az óhajtott célt elérni, mert a miniszterális iratokban ugy sem lehetne találni semmi támpontot.

Ő mint volt keresked.-ügyi miniszter mondhatja, hogy azokban az iratokban igen sok jel-

lemző adatot, szempontot találhatni; de eltekintve ettől, a Bartha hat. javaslatának elfogadását nemcsak a ház tisztessége, de maguk az érdekelt képviselők reputációja is megköveteli. (Zajos helyeslés balról.)

Elnök miután még szólásra többen vannak feljegyezve, a vita folytatását a holnapra halasztom.

Ülés vége 2 órakor.

A pápa és Boris herceg áttérése.

Róma, jan. 28. (Saját tud. táv.) Ferdinánd bolgár fejedelem, a kit a pápa fogadott hosszabb kihallgatáson, Boris herceg áttérésére vonatkozólag határozottan elutasító választ kapott. A pápa kijelentette, hogy Boris herceg áttérésebe semmi szín alatt sem egyezhetik bele.

A legújabb politikai affair.

Budapest, jan. 28. (Saj. tud. távi.) Sima Ferencz országgyűlési képviselő és Vadnay Károly Csongrádvármegye főispánja közt felmerült ügy békés uton, lovasgíasián elintézését nyert.

A panamás főispán.

Budapest, jan. 28. (Saját tud. táv.) Miklós Gyula, az exfőispán ma a képviselőház folyosóján megjelent, a mi még a kormánypárti képviselők között is kínos feltűnést keltett. Miklós különben fegyverkezik a kormány ellen; s bizonyítékai vannak, hogy csak néhány héttel is — a mikor a kormány mindent tudott, csak azt nem tudta, hogy Szabó publikálja az okmányokat, egészen másképp beszéltek vele. A miniszter mai beszédéből az egész ház azt az impressiót vette, hogy bizony egészen könnyű befolyásos embernek még a vashidból is fahidat csinálni.

Függetlenségi főispán.

Budapest, január 28. (Saj. tud. táv.) Egyik könyvatos jelenti Miskolcraól egész megbízható forrásból, hogy az ottani szabadelvűpártnak a főispán jelölésre vonatkozólag a megállapodás megtörtént és már a következő napokban az irányadó körökhöz hivatalos a fővárosba. Az új főispán jelölt nem más, mint maga a borsodmegyei szabadelvűpárt elnöke Lichtenstein József Borsod- és Abaujvármegyei izraelita földbirtokos, a ki volt Deák-párti s legutóbb a függetlenségi pártához tartozott, s nagy szolgálatakat tett az egyházpolitika körül.

Letartóztatott nagykereskedő.

Budapest, jan. 28. (Saját tud. táv.) Lipkovich Vilmos bécsi kerékpárkereskedőt ma zsarolás és sikkasztás büntette miatt letartóztatták. Lipkovich Blumendorfi Zigeiner lovagtól 90.000 frtot esalt ki, Lipkovich zágrábi főközvetlét lefoglalta a rendőrség.

A keleti események.

Konstantinápoly, jan. 28. (Saj. tud. táv.) Az örmény kérdés ismét zavarodik. Amint kitavasodik, az orosz csapatok okvetlenül bevonulnak Örményországba. Oroszország a hatalmak egyetértését igyekszik elérni és Törökország feloszlását indítványozza. E terv szerint Oroszország

kapná a keletázsiai tartományokat Alexandrettéig és Konstantinápolyig. Franciaország kapná Szíriát Palesztinát és Jeruzsálemet. Angliának jutna Egyiptom és perzsa tengerből keleti partja, Ausztria-Magyarország kapná Szerbiát és Macedóniát, Olaszország Tripoliszt, Görögország pedig Teszáliát, Krétiát és a szigeteket. A hatalmak e felosztási tervvel nem ellenkeznek, csak Ausztria-Magyarország tartózkodó még némileg. Hohenlohe hercegnek a bécsi udvarnál való tartózkodását e kérdéssel hozzák kapcsolatba.

Közgazdaság.

Egy fekete pont gazdasági közintézetekben.

Nem arról van itt szó, mennyire és mily mértékben felelnek meg a gazdasági tanintézetek azon feladatnak, hogy ifjaink onnan elég szakismerettel lépjenek ki a a közgazdaságilag annyira fontos, testileg és lelkileg oly fárasztó pályára, mint a gazdáé.

Az a fekete pont, melyről szólni kívánok, a pszichológia tudomány teljes hiánya általában valamennyi gazdasági iskolánkban.

Először is nélkülözzük gazdasági tanerő részéről ama elegendhetlen posztulátumot, mely szerint már az ifju kedélyébe be kell oltani a munkakedvet, szorgalmat, hűséget, a gazdasági tudományok iránti szeretetet s azok lankadatlan tovább mivélését.

(A gazdaságnak ez az ideálisoldalat esetleg Szettagaszt hirneves gazdasági író oly elragadóan s valóban fenkölt szavakkal, midőn azt mondja: bármint emberi munka csak idealizmus által válik megszenteltté és áldássá.)

De ennél is kevesebbet nyer másodszor a tanítvány a lélektan azon részéből, mely az emberekkel való érintkezésben arra tanít, miképp érvényesüljön az illető egyén környezetében s miképp bánják azon elemmel, mely hivatva van eszméit életbe léptetni.

A kinek valaha alkalmá nyílt hazai gazdaságainkban széttekinteni, annak bizonyára nem került ki figyelmét azon szomorujelenség, hogy az ország minden részében lépten-nyomon oly vezető egyénekkel találkozunk, legyenek azok akár gazdatisztek, akár önálló gazdálkodók, a kik a szigort és erélyt a durva, nyers bánásmóddal azonosítják.

Elég alkalom volt észlelni, mennyire káros befolyással bír a tudatlan tömeggel való embertelen brutális bánásmód. Tévesen gondolkodnak mindazok, kik azt hirdetik, hogy a nyers tömegben nincs önérték s önbecs, s kik ennél fogva természetesen tartják, hogy annak csak kemény, rövid poráz a fékezője.

Hát nem látjátok-e, ti lelki vakok, milyen eszközökkel szelidítjük vadállatainkat s idomítjuk engedelmessé szolgálóinkká? Valóban, ha bámulunk kell az esztelen állat ragaszkodását s szeretetét gazdája iránt, ki jól gondozza s szeliden bánik vele, nem találhatunk elég erős szavakat azok megbélyegzésére, kik az önértékes embert az oktalan állatnál is hátrább helyezik.

S mit szóljunk olyan főintézőkről s birtokosokról, kik megkövetelik ugyan a kvalifikációt, de maguk kvalifikálhatlan szeszélynél s inhumánus bánásmóddal egyebet sem juttatnak szerencsétlen alközégeinek? Ilyen jelenségekkel pedig sajnos, mindennap találkozunk, melyek azonban sem alkalmasak arra, hogy bizalmat gerjessenek úr és szolga között, sem hogy az annyira óhajtott érdek közösségnek alapul szolgálhassanak.

A ki az emberi lélek tanulmányozásáva csak némileg is foglalkozott, az bizonyára egyetérteni fog velünk, midőn azt állítjuk, hogy az embertelen bánásmód kedvtelenség, elégedetlenség, hűtlenség, gyűlölet, sőt nem ritkán bosszú s így közvetve az erkölcstelenség csiráját plántálja a szolgálatra utalt egyénekbe.

Sem gazdasági, sem más tanintézetek hallgatói még korántsem mind megállapodott, edzett férfiak, ráfér még mindnyájukra a gyémánt-csiszolás.

Csupán realiztikus irányú sivar lelket szül, — ojtjuk ifjaink keblébe az idealizmus magasztos fogalmát is, — ez edzi a jellemet, nemesíti a hazafiasság érzetét. táplálja az emberszeretetet.

Nagyvárad 1896. Január.

Rimler Pál.

Terménytőzsde.

— Távirati jelentés. —

Budapest, január 28.

Buza tavaszra, bácskai	7.38
> tavaszra, északi	7.38
> szeptember-októberre bácskai	6.—
> szept.-októberre északi	7.30
Rozs tavaszra, bácskai	6.28
Rozs tavaszra, északi	6.35
Tengeri június-júliusra, bácskai	4.31
> június-júliusra, északi	4.92
Repce augusztus-szeptemberre, bácskai	10.90
> aug.-szept.-re, északi	10.65

Bécs, január 28.

Buza bécsi	7.55—7.85
> bányási	7.30—7.70
> bácskai	7.35—7.70
> szokványru őszre	7.46—7.48
> szokványru tavaszra	
Rozs őszre vidéki	6.44—6.36
> szokványru őszre	6.68—6.70
> szokványru tavaszra	4.55—4.65
Tengeri magyar	6.45—6.55
Zab, magyar kereskedelmi	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. január 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	122.25
Magyar koronajárdék	98.75
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	125.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	102.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 2%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	153.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Osztrák járdék papírban	100.50
Osztrák járdék ezüstben	100.75
Osztrák járdék aranyban	122.50
Osztrák korona járdék	100.75
1860. osztrák államkötvények	148.—
Osztrák magyar bankeszevény	110.—
Magyar hitelbank részvény	422.—
Osztrák hitelbank részvény	372.80
Osztrák-magyar államvasúti részvény	368.—
20 frankos arany (Napoleonador)	960.—
Német birodalmi mérka	59.35
London vista	121.35
Páris vista	48.05
20 márkás arany	11.85

Szerkesztői üzenetek.

J. urnak, Helyben. Ha baja van azzal az építész urral, végezze el vele. A mi lapunk nem eszköz, amelylyel támadni lehet ok nélkül.

Főszerkesztő: **Dr. PERSZ ADOLF.**

Felelős szerkesztő: **SZABÓ LÁSZLÓ.**

NYILTTÉR.

A „**FEKETE SAS**“ nagytermében
vasárnap február 2-án és hétfőn 3-án
este 7 és fél órakor

csak két szenzációs előadás

és **DAVENPORT** kisasszony
világhírű művészek által rendezve.

Titokzatos, meg nem fejthető kísérletek a pszichologia amnestika gondolatátvitel, spiritizmus és sonnambulizmus köréből.

Helyárak: Körszék 1.50 kr. Számozott hely 1 frt. II. hely 50 kr. Katona- és deák-jegy 30 kr. Karzat 20 kr.

Jegyek előre válthatók **Laszky Ármin** könyv- és papír kereskedésében, vasárnap délután a „**FEKETE SAS**“ szállodában. 1-0

Előjegyzési heti naptár (tömb) az 1896-ik évre.

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. sz.

☛ TELEFON ÖSSZEKÖTTETÉS. ☛

ALKALMAS AJÁNDÉKOK!

A nagyérdemű közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendeztünk be, ahol *bármily mennyiségben* mindennemű

☞ IRODASZEREKET ☜

olcsóbban mint bárhol beszerezheti.

Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, koczkás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, csipkézett színes papirokat, rajzpapirokat iskolák és mérnökök részére fényezett (pausa) vásznat. Csinos névjegyek nagy választékban, bálí meghívók, tánczrendek, eljegyzési, menu-kártyák, gyászjelentések, továbbá iskolák részére irkák, gyakorlat-füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képek* stb stb.

Kitünő minőségű, cégünkkel ellátott

ACZÉLTOLLAKAT,

tollszárazakat, írót, téntát stb. stb.

Ez alkalommal van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemű közönség figyelmét kitünően fölszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKRA

ahol mindennemű nyomtatványok: u. m. *hirlapok, művek, oklevelek, részvények, sorsjegyek, továbbá takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői nyomtatványok olcsón és pontosan elkészítetnek. Színes kivitelben üzleti-kártyák, számlák és körlevelek.*

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel szolgálunk.

N a p t á r a k a z 1896-ik é v r e.